

Online leesbegeleiding voor leerlingen met leesproblemen: *Universele Instructie in Lezen (UIL)*

Conferentie Kenniscentrum Begrijpend Lezen, Utrecht

8 november, 2023

**Universiteit
Leiden**
The Netherlands

Prof. dr. Christine Espin
Universiteit Leiden
Leiden, The Netherlands

Welkom en introductie

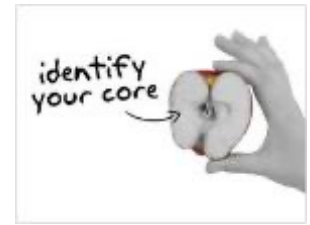

UIL-Onderzoeks Team

- Christine Espin
- Jochanan Veerbeek
- Suzanne Mol
- Marianne van Dijken
- Elise Swart
- Annika Kruithof
- Marit van Delft
- Marijke van der Liende
- Master's students

Vragen

Kunnen we leerlingen met leesproblemen helpen hun leesvaardigheid te verbeteren via online leesbegeleiding?

Hebben ze expliciete, directe instructie nodig of moeten ze gewoon meer lezen?

ACHTERGROND

Probleem

- Grote aantallen leerlingen: leesproblemen (percentages variëren; 5-10%)*
- Uitdagingen op school en in het leven**
 - slechte academische resultaten
 - een groter risico om de school te verlaten
 - lagere werkgelegenheidsniveaus
 - lagere salarissen
 - meer gezondheidsgerelateerde problemen

* (Gubbels et al., 2019; Inspectie van het Onderwijs, 2021; 2022; NAEP, 2022; U.S. Department of Education, 2021)

** (Reschly, 2010; Smart et al., 2017; Stichting Lezen & Schrijven, 2018; Willcutt et al., 2007)

Problemen verergerd door COVID-19

- De leesprestaties van leerlingen werden negatief beïnvloed door de COVID-19-pandemie
- Negatieve impact van COVID op het lezen: groter voor jongere studenten en risicostudenten
 - lagere SES
 - studenten met een leerproblemen
 - tweede taalleerders

*(DiPietro et al., 2020; Inspectie van het Onderwijs, 2021; 2022; Kuhfeld et al., 2022; NAEP, 2022; Relyea et al., 2022)

Oplossing

- Leerlingen met leesproblemen: gespecialiseerde instructie op meerdere leesgebieden (Scammacca et al., 2015)
 - woordlezen, woordenschat, achtergrondkennis, vloeiend lezen, begrijpend lezen
- Er bestaan effectieve interventies (methoden)
 - Reviews: Gobyn et al., 2019; Hougen, 2014; Houtveen et al., 2019; Kamil et al., 2008; Merchie et al., 2019; Scammacca et al., 2015; Scammacca et al., 2007

Uitdaging

- Hoe gespecialiseerde instructie te geven in het huidige onderwijssysteem:
 - Burn-out van leraren; tekorten aan leraren
 - Beperkt gespecialiseerd personeel in scholen
 - Beperkte budgetten
 - Gespecialiseerde instructie kost tijd en geld
 - Vereist (opgeleid) personeel
- Allemaal verergerd door COVID:
 - Sluitingen van scholen
 - Virtueel leren
 - Kritisch lerarentekort

**Kunnen we de negatieve effecten van de
COVID-19-pandemie op de leesprestaties
van leerlingen in Nederland
keren/verminderen?**

Kunnen we een interventie ontwikkelen die :

- Ingaat op de verschillende gebieden van lezen
- Is gebaseerd op de literatuur over effectief leesonderwijs
- Is intensief en geïndividualiseerd
- Is realistisch en uitvoerbaar
 - vereist minimale tijd en geld
 - kan met minimale training worden geïmplementeerd
- Is geschikt voor leerlingen van verschillende leeftijden en niveaus
- Is “COVID-proof”

Natuurlijk kunnen we dat doen!!

Hoe?

Ontwikkel een online leesbegeleidingsinterventie

... voor leerlingen met leesproblemen

Start with the *S.T.A.R.T* . . .

Rogers, D., Deno, S.L., & Markell, M. (2001). The systematic teaching and recording tactic (S.T.A.R.T.): A generic reading strategy. *Intervention In School and Clinic*, 37, 96-100.

Generic plan in reading: S.T.A.R.T

Instructional Activities	Group	Time	Materials	Motivation
<p>Word Reading Practice: Tutor and student practice words selected by tutor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tutor reads word. • Student repeats word. • Tutor corrects errors immediately. 	1:1	3-5 min	Note cards w/ stickers.	Brief, positive feedback. Stickers on back of card.
<p>Guided Reading Practice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tutor reads one paragraph aloud from text while student follows along. • Teacher and student read the same paragraph together. • Student reads paragraph independently. • Tutor corrects errors immediately, and student rereads words. 		3-5 min	Text passage at a difficulty level above student's actual reading level.	Student reads passages above their instructional level. Brief, positive feedback.
<p>Repeated Reading: Students reads paragraph 3 times, trying to read more fluently each time. Tutor times student.</p>		3-5 min		Student tries to 'beat their time.' Times are put into bar chart.
<p>Comprehension:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Question asking: Student asks teacher one question from paragraph. • Summarizing: Student summarize the paragraph in one sentence. "This paragraph was about . . ." • Predicting: Student predicts what the next paragraph will tell. "I think the next paragraph will be about . . ." • When necessary, tutor uses prompt sequence. 		3-5 min		Student becomes the "teacher."
<p>Repeat steps: As time permits.</p>				

“Generic plan” kenmerken:

- Ingaat op de verschillende gebieden van lezen
- Is gebaseerd op de literatuur over effectief leesonderwijs
- Is intensief en geïndividualiseerd
- Is realistisch en uitvoerbaar
 - vereist minimale tijd en geld
 - kan met minimale training worden geïmplementeerd
- Is geschikt voor leerlingen van verschillende leeftijden en niveaus

“Generic plan” kenmerken:

- *Ingaat op de verschillende gebieden van lezen*
- *Is gebaseerd op de literatuur over effectief leesonderwijs*
- Is intensief en geïndividualiseerd
- Is realistisch en uitvoerbaar
 - vereist minimale tijd en geld
 - kan met minimale training worden geïmplementeerd
- Is geschikt voor leerlingen van verschillende leeftijden en niveaus

Gebaseerd op:

- Direct (explicit) instruction reading (Expliciete directe instructie)
 - Carnine, Silbert, Kame'enui, Slocum, & Travers, 2016
- Repeated reading (RALFI-lezen)
 - Samuels, 1979
- Reciprocal teaching (Rolwisselend leren)
 - Palinscar & Brown, 1984

Kunnen we een interventie ontwikkelen die :

- Ingaat op de verschillende gebieden van lezen
- Is gebaseerd op de literatuur over effectief leesonderwijs
- Is intensief en geïndividualiseerd
- Is realistisch en uitvoerbaar
 - vereist minimale tijd en geld
 - kan met minimale training worden geïmplementeerd
- Is geschikt voor leerlingen van verschillende leeftijden en niveaus
- *Is “COVID-proof”*

Kunnen we de S.T.A.R.T online implementeren?

En is het effectief?

Universele Instructie in Lezen (*UIL*)

Wat is de *UIL*?

A close-up, artistic photograph of dark chocolate swirls, likely from a chocolate fountain or a similar confectionery. The chocolate is dark and glossy, with intricate, flowing patterns that create a sense of movement and texture. The lighting is soft, highlighting the curves and ridges of the swirls.

Tutorbijeenkomst #7: Chocola

Korte stukjes tekst

Veel mensen zijn gek op chocola. Chocoladerepen kunnen verschillende smaken hebben. Er bestaat pure, melk en witte chocola. Repen kunnen nog extra lekker gemaakt worden, bijvoorbeeld door rozijnen of nootjes toe te voegen. In de winkel liggen de schappen vol met allerlei repen. Behalve repen worden er ook andere producten van chocola gemaakt. Denk bijvoorbeeld aan hagelslag op je brood, een chocoladeletter of een paaseitje. Deze zijn allemaal gemaakt van chocola.

Stappen:

- Terugblik woorden
- Woorden lezen
 - Betekenis van de woorden
- Begeleide leesoefening
- Herhaald lezen
- Leesbegrip

Terugblik woorden

A thick, glossy stream of dark chocolate drips down from the top edge of the frame, creating a decorative border. The drips are irregular in shape and hang in several places, catching the light and showing a rich brown color.

De papegaai

Tegenwoordig	Direct	Levensles		
Selectie	Fantasia	Vertrouwen	Insect	
Downloaden	Gebaseerd	Positief	Gerekend	
Klassieke	Religie	Uiteindelijk	Leveren	
Serieuze	Verzonnen	Heldin	Korven	Zangvogel
Tegenovergestelde	Duidelijk	Kleermaker	Bijenhouder	Allergisch
Populaire	Bandje	Kenmerk	Honingbij	Gevoelig
Jazz	Gitarist	Speciale	Huisdieren	Speeksel
Favoriete	Bassist	Inhoud	Verzorgd	Loopneus
Lawaai	Repeteren	Volwassenen	Gezelligheid	Asiel
Prehistorie	Douche	Mondeling	Knuffeldieren	Vochtig
Muziekinstrument	Radio-dj	Volkssprookjes	Vacht	Kanarie
Remix	Streamingdiensten	Cultuursprookjes	Moraal	Papegaai

Woorden Lezen

A thick, glossy stream of dark chocolate drips down from the top edge of the frame, creating a series of rounded, hanging drops against a white background.

De chocoladerepen

A thick, dark brown chocolate sauce is dripping down from the top edge of the frame, creating several large, rounded droplets that hang in the air. The background is plain white.

De betekenis van de woorden

De chocoladerepen langwerpige stukken chocola

Begeleide Leesoefening

Verskillende chocoladesmaken en -producten

Veel mensen zijn gek op chocola. Chocoladerepen kunnen verschillende smaken hebben. Er bestaat pure, melk en witte chocola. Repen kunnen nog extra lekker gemaakt worden, bijvoorbeeld door rozijnen of nootjes toe te voegen. In de winkel liggen de schappen vol met allerlei repen. Behalve repen worden er ook andere producten van chocola gemaakt. Denk bijvoorbeeld aan hagelslag op je brood, een chocoladeletter of een paaseitje. Deze zijn allemaal gemaakt van chocola.

Herhaald Lezen

Verskillende chocoladesmaken en -producten

Veel mensen zijn gek op chocola. Chocoladerepen kunnen verschillende smaken hebben. Er bestaat pure, melk en witte chocola. Repen kunnen nog extra lekker gemaakt worden, bijvoorbeeld door rozijnen of nootjes toe te voegen. In de winkel liggen de schappen vol met allerlei repen. Behalve repen worden er ook andere producten van chocola gemaakt. Denk bijvoorbeeld aan hagelslag op je brood, een chocoladeletter of een paaseitje. Deze zijn allemaal gemaakt van chocola.

Goed gedaan!
Je beste keer was...

Leesbegrip

Leesbegrip

- Stel een vraag
- Samenvatting
- Doe een voorspelling

Veel mensen zijn gek op chocola.

Chocoladerepen kunnen verschillende smaken hebben. Er bestaat pure, melk en witte chocola.

Repen kunnen nog extra lekker gemaakt

worden, bijvoorbeeld door rozijnen of nootjes

toe te voegen. In de winkel liggen

de schappen vol met allerlei repen. Behalve

repen worden er ook andere producten van

chocola gemaakt. Denk bijvoorbeeld aan

hagelslag op je brood, een chocoladeletter of een

paaseitje. Deze zijn allemaal gemaakt van

chocola.

Herhaal de stappen: Volgende tekstgedeelte

Hoe wordt chocola gemaakt?

Als de cacaobonen droog en bruin genoeg zijn, worden ze in zakken gedaan en naar de fabriek gebracht. In de fabriek worden de bonen gecontroleerd. Vuil en takjes worden eruit gehaald. Als de bonen schoon zijn, worden ze vermalen tot een papje. Voor melkchocola voeg je hier melkpoeder en suiker aan toe. Andere smaken hebben een eigen recept. Zo zit er in pure chocola meer cacao. Het papje van bonen, poeder en suiker wordt naar een andere fabriek gebracht. Daar worden figuren gemaakt door de chocola in vormen te gieten. Denk maar eens aan bonbons. Dit zijn kleine, mooie chocolaatjes.

A thick, glossy stream of dark chocolate drips down from the top edge of the frame, creating a decorative border. The drips are irregular and have a smooth, reflective surface.

Leesplezier

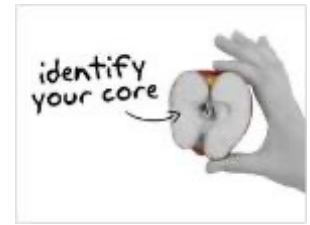

Tot de volgende keer!

Vragen

Kunnen we leerlingen met leesproblemen helpen hun leesvaardigheid te verbeteren via online leesbegeleiding?

Hebben ze expliciete, directe instructie nodig of moeten ze gewoon meer lezen?

Meelezen met tutor (controle conditie)

Demonstratie Meeleesmethode (MLM)

A close-up, artistic photograph of dark chocolate swirls, likely from a chocolate fountain or a similar confectionery. The chocolate is dark and glossy, with intricate, flowing patterns that create a sense of movement and texture. The lighting is soft, highlighting the curves and ridges of the swirls.

Tutorbijeenkomst #7: Chocola

Korte stukjes tekst

Veel mensen zijn gek op chocola. Chocoladerepen kunnen verschillende smaken hebben. Er bestaat pure, melk en witte chocola. Repen kunnen nog extra lekker gemaakt worden, bijvoorbeeld door rozijnen of nootjes toe te voegen. In de winkel liggen de schappen vol met allerlei repen. Behalve repen worden er ook andere producten van chocola gemaakt. Denk bijvoorbeeld aan hagelslag op je brood, een chocoladeletter of een paaseitje. Deze zijn allemaal gemaakt van chocola.

Stappen

- Woorden lezen
 - Betekenis van de woorden
- Tekst lezen
- Begripsvragen
- Gesprekje

A thick, glossy stream of dark chocolate drips down from the top edge of the frame, creating a decorative border. The drips are irregular in shape, with some larger and more rounded than others, and they catch the light, giving them a shiny, appetizing appearance.

Houd jij van
chocola?

Woorden Lezen

A thick, glossy stream of dark chocolate drips down from the top edge of the frame, creating a series of rounded, hanging drops.

De chocoladerepen

Tegenwoordig	Direct	Levensles	Zangvogel	Chocoladerepen
Selectie	Fantasie	Vertrouwen	Vochtig	Extra
Downloaden	Gebaseerd	Positief	Gerekend	Rozijnen
Klassieke	Religie	Uiteindelijk	Leveren	Schappen
Serieuze	Verzonnen	Heldin	Korven	Producten
Tegenovergestelde	Duidelijk	Kleermaker	Bijenhouder	Allergisch
Populaire	Bandje	Kenmerk	Honingbij	Gevoelig
Jazz	Gitarist	Speciale	Huisdieren	Speeksel
Favoriete	Bassist	Inhoud	Verzorgd	Loopneus
Lawaai	Repeteren	Volwassenen	Gezelligheid	Asiel
Prehistorie	Douche	Mondeling	Knuffeldieren	Insect
Muziekinstrument	Radio-dj	Volkssprookjes	Vacht	Kanarie
Remix	Streamingdiensten	Cultuursprookjes	Moraal	Papegaai

A thick, dark brown chocolate sauce is dripping down from the top edge of the frame, creating a series of rounded, hanging droplets against a white background.

De betekenis van de woorden

De chocoladerepen langwerpige stukken chocola

Tekst lezen

Verschillende chocoladesmaken en -producten

Veel mensen zijn gek op chocola. Chocoladerepen kunnen verschillende smaken hebben. Er bestaat pure, melk en witte chocola. Repen kunnen nog extra lekker gemaakt worden, bijvoorbeeld door rozijnen of nootjes toe te voegen. In de winkel liggen de schappen vol met allerlei repen. Behalve repen worden er ook andere producten van chocola gemaakt. Denk bijvoorbeeld aan hagelslag op je brood, een chocoladeletter of een paaseitje. Deze zijn allemaal gemaakt van chocola.

Begripsvragen

Begripsvragen

- Wat zijn de verschillende smaken van een chocoladereep?
- Hoe worden de chocoladerepen nog extra lekker gemaakt?
- Wat voor producten worden er van chocola gemaakt?

Veel mensen zijn gek op chocola. Chocoladerepen kunnen verschillende smaken hebben. Er bestaat pure, melk en witte chocola. Repen kunnen nog extra lekker gemaakt worden, bijvoorbeeld door rozijnen of nootjes toe te voegen. In de winkel liggen de schappen vol met allerlei repen. Behalve repen worden er ook andere producten van chocola gemaakt. Denk bijvoorbeeld aan hagelslag op je brood, een chocoladeletter of een paaseitje. Deze zijn allemaal gemaakt van chocola.

Herhaal de stappen: Volgende tekstgedeelte

Hoe wordt chocola gemaakt?

Als de cacaobonen droog en bruin genoeg zijn, worden ze in zakken gedaan en naar de fabriek gebracht. In de fabriek worden de bonen gecontroleerd. Vuil en takjes worden eruit gehaald. Als de bonen schoon zijn, worden ze vermalen tot een papje. Voor melkchocola voeg je hier melkpoeder en suiker aan toe. Andere smaken hebben een eigen recept. Zo zit er in pure chocola meer cacao. Het papje van bonen, poeder en suiker wordt naar een andere fabriek gebracht. Daar worden figuren gemaakt door de chocola in vormen te gieten. Denk maar eens aan bonbons. Dit zijn kleine, mooie chocolaatjes.

Gesprekje

Tot de volgende keer!

Bijles

- Bijles:
 - 8 sessies over 4 weken (2 sessies per week)
 - Elke sessie: 25-30 minuten
 - Via Microsoft TEAMS
- Tutors:
 - Masterstudenten van Pedagogiek, Universiteit Leiden
- Pretest / Posttest
 - 1 week voor / na de bijles

UIL-1 en UIL-2 Projecten

- UIL-1 (2021-22)
 - UIL vs. MLM
 - 35 leerlingen (groep 7 & 8)
 - Scores: onder 40e percentiel
(voortgangsmonitoring systeem school)
- UIL-2 (2022-24)
 - UIL vs. MLM vs. geen tutoring
 - 120 leerlingen (groep 6 & 7)
 - Scores: onder 40e percentiel
(voortgangsmonitoring systeem school)
 - Gestart 2022-23; zal doorgaan in 2023-2024

Uitkomstmaten

- Leesprestaties
 - Woord lezen
 - Hardop lezen
 - Instructie- en transfer teksten
 - Stil lezen
 - Instructie- en transfer teksten
 - *Samenvattingen van tekst (begrijpend lezen)*
- Leesmotivatie en zelfperceptie
 - Vragenlijst (Reading and Me Survey)
- Meninge van leerlingen:
 - Opinieschaal van leerlingen

Leesmotivatie en zelfperceptie

- *Reading and Me Survey* (Adelson et al., 2019)
 - 22 items; 5-punts schaal
 - Twee subschalen: leeszelfperceptie en leesplezier
 - Voorbeelditems: Zelfperceptie
 - Ik ben een goede lezer.
 - Ik kan ingewikkelde boeken lezen.
 - Lezen is heel moeilijk voor mij.*
 - Voorbeelditems: Motivatie
 - Lezen is leuk.
 - Lezen is een van mijn hobby's.
 - Ik haat lezen.*
 - Pretest/posttest

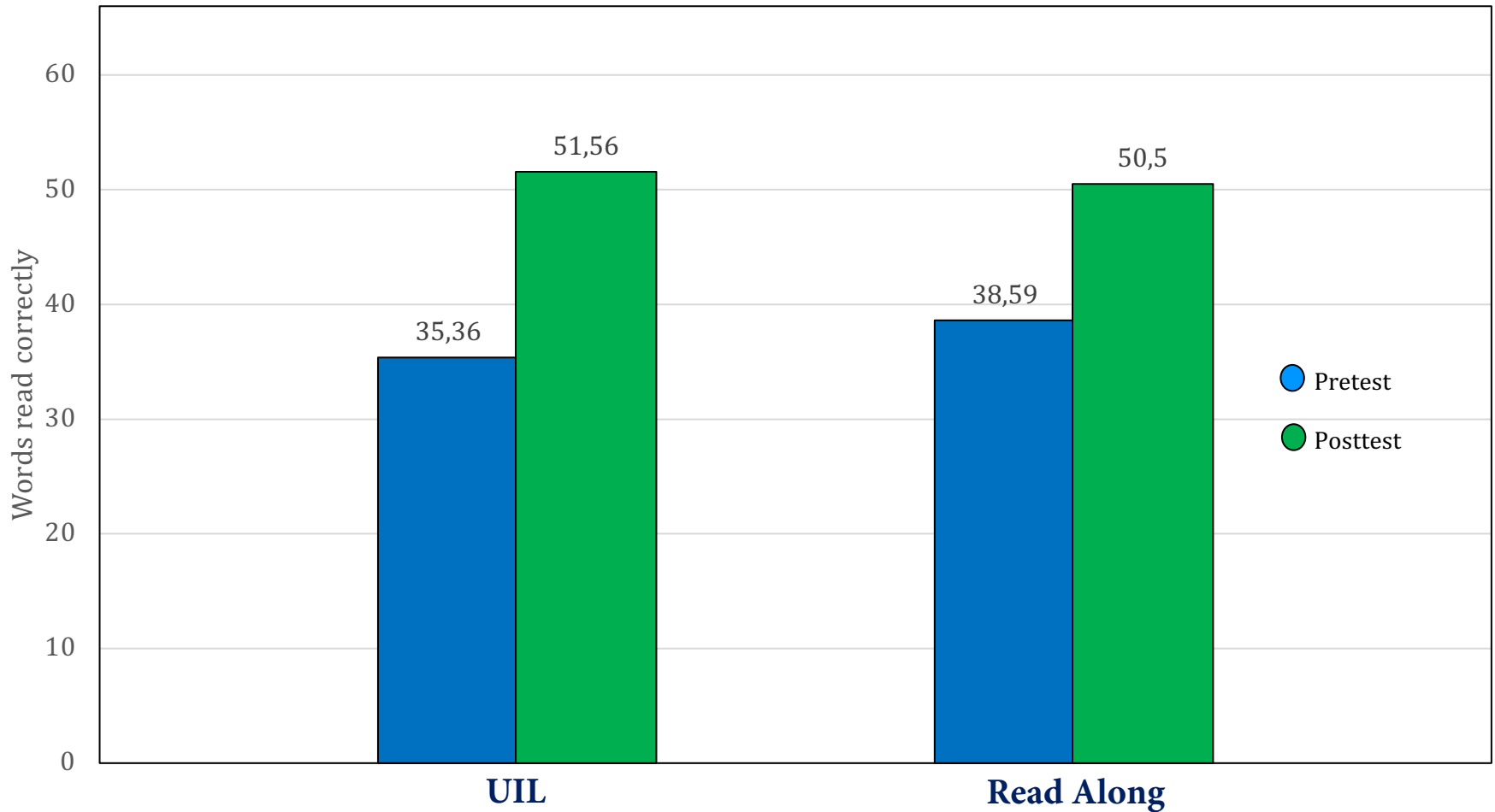
Meningen van leerlingen

- Opinionschaal van Leerlingen (posttest only)
 - Ontwikkeld door onderzoeksteam
 - 9 items; 5-punts schaal (helemaal mee eens tot helemaal mee oneens)
 - Eerste 8 items: Effecten van leesbegeleiding op leesprestaties
 - Item 9: globaal item over begeleiding
 - Voorbeeld van de eerste 8 items: Door de online bijles . . .
 - . . . heb ik meer plezier in lezen.
 - . . . ben ik beter gaan lezen.
 - . . . begrijp ik beter wat ik lees.
 - . . . ben ik sneller gaan lezen.
 - Item 9: Ik vond de online bijles . . . (helemaal niet leuk... super leuk)
 - Posttest

Resultaten: UIL-1
**(Deze resultaten zijn initiële
resultaten - citeer niet.)**

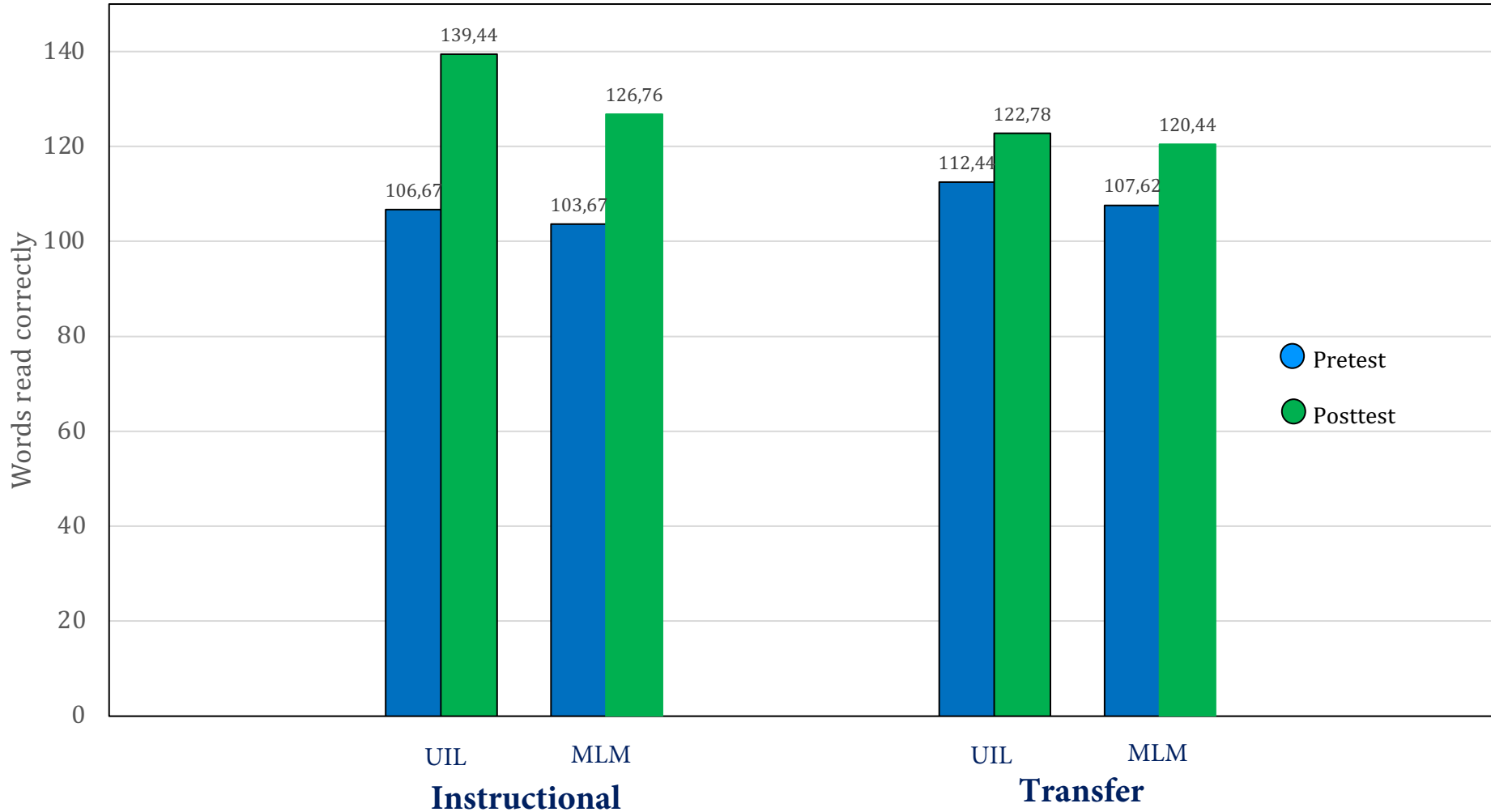
Woord Lezen

Woord Lezen Scores: UIL and MLM

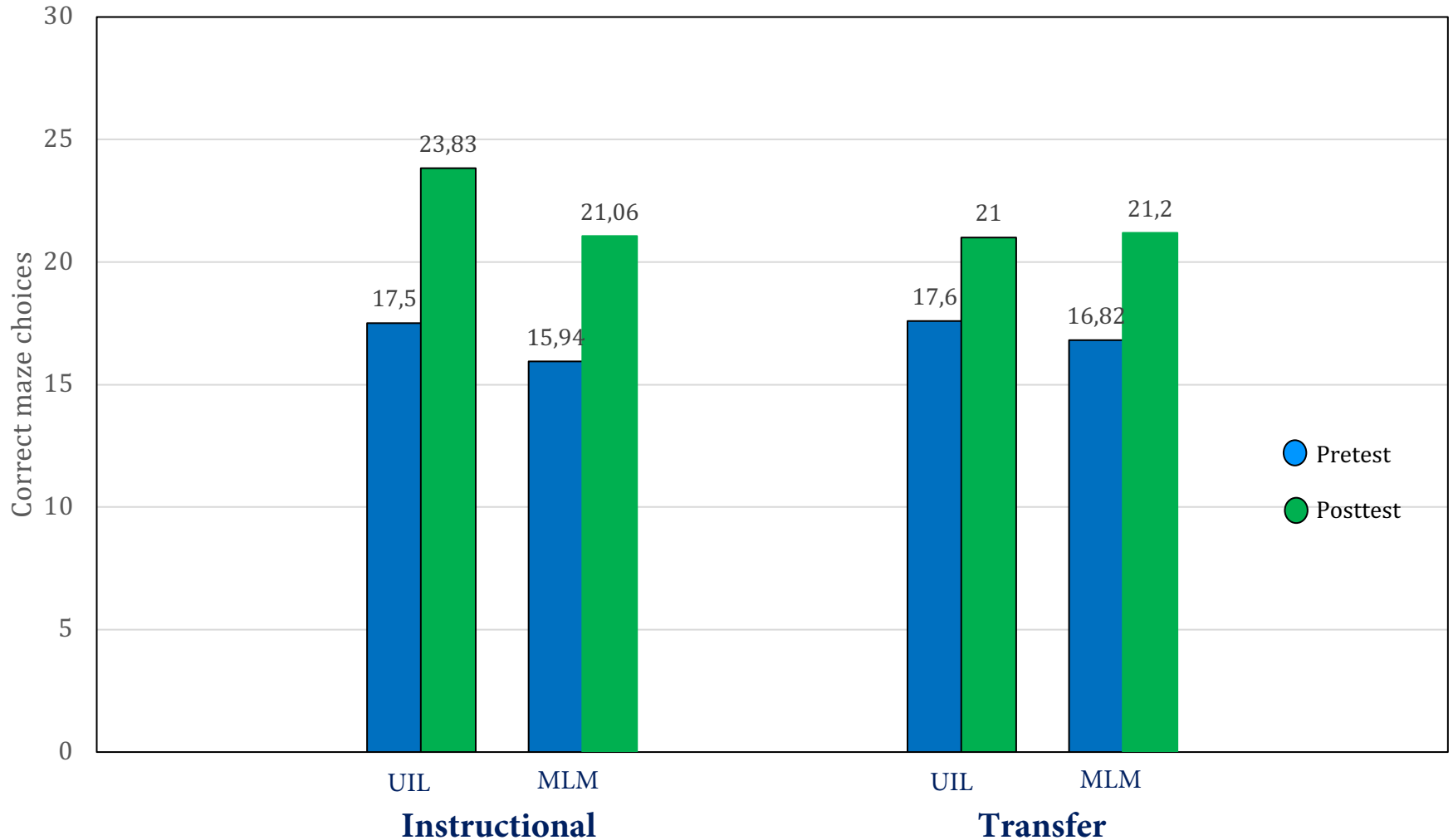
Hardop Lezen

Reading aloud scores UIL and MLM: Instructional and Transfer Measures

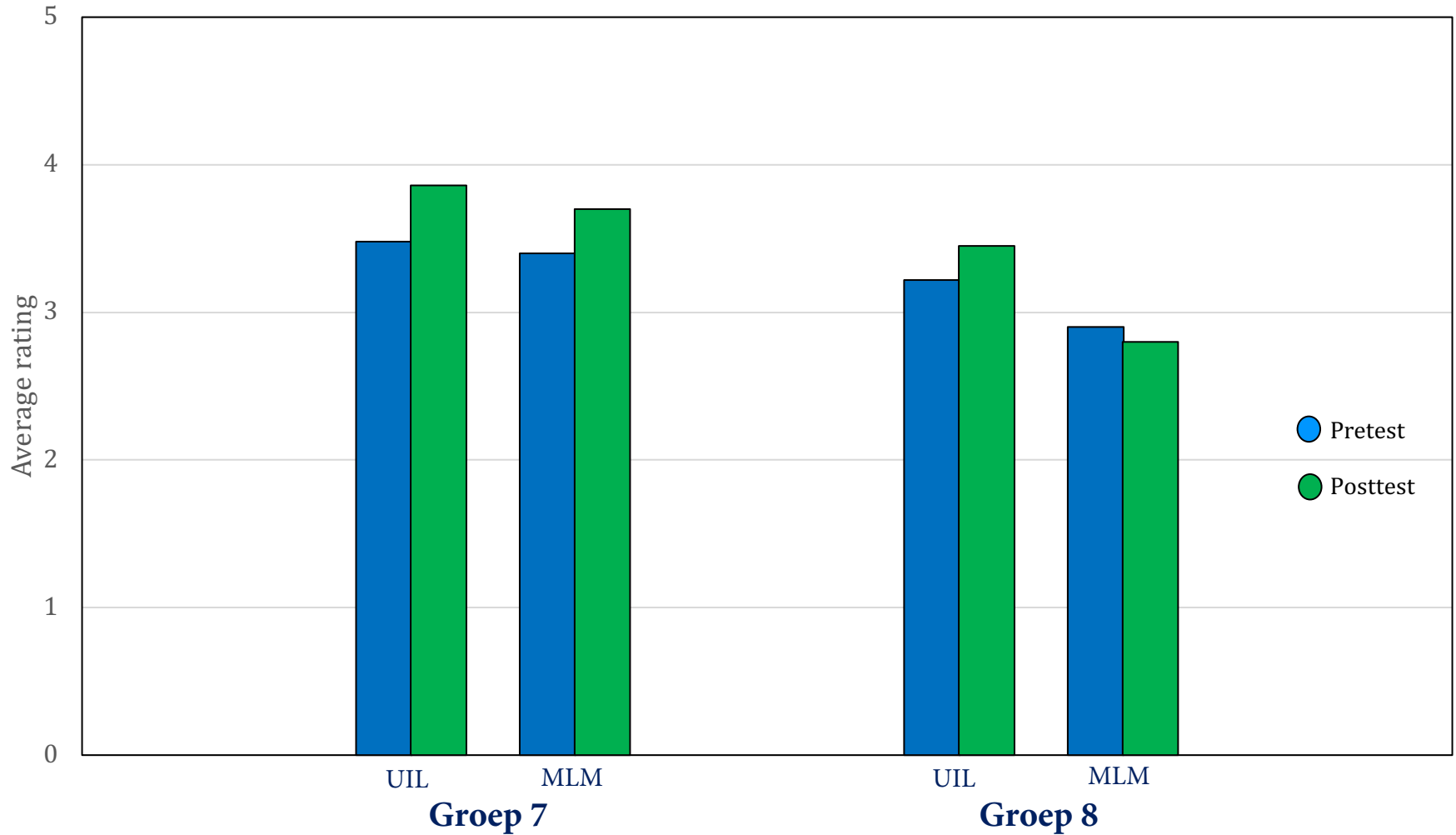
Stil Lezen

Maze scores UIL and MLM: Instructional and Transfer Measures

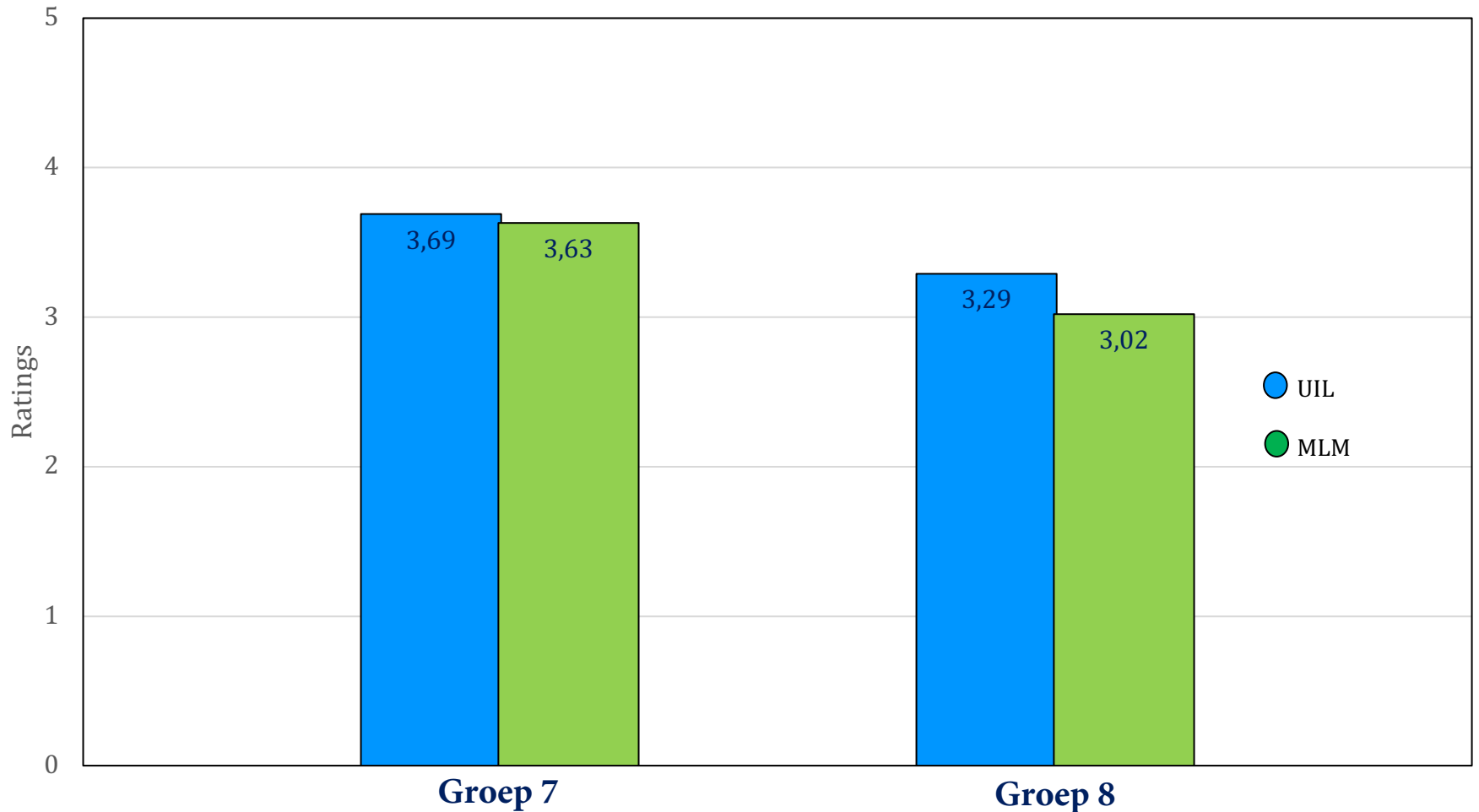
Leesmotivatie en zelfperceptie

Reading and Me: Groep 7 & 8

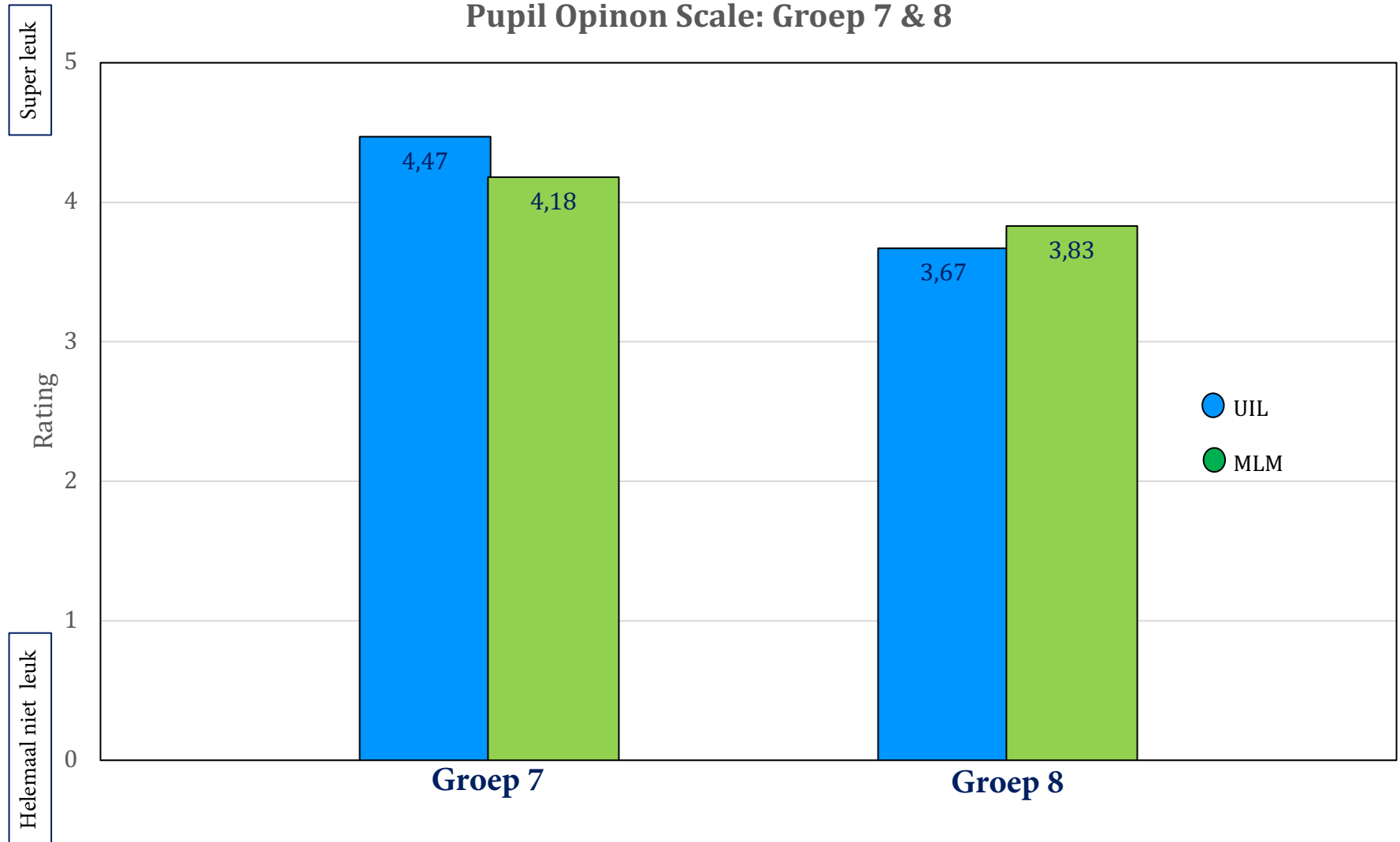
Meningen van leerlingen(items 1-8)

Pupil Opinon Scale: Groep 7 & 8

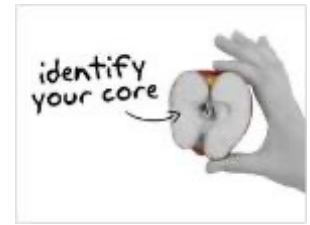

Meningen van leerlingen: “Ik vond de online bijles ...” (item 9)

Pupil Opinon Scale: Groep 7 & 8

Vragen

Kunnen we leerlingen met leesproblemen helpen hun leesvaardigheid te verbeteren via online leesbegeleiding?

Hebben ze expliciete, directe instructie nodig of moeten ze gewoon meer lezen?

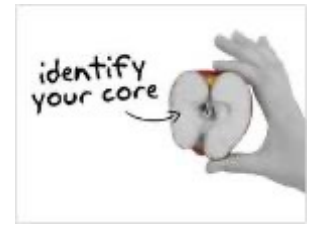
Antwoorden: Effecten bijles

- Ja, maar . . .
 - Kan niet zeggen of de verbetering is dankzij bijles
 - Geen groep zonder begeleiding
 - Effecten: vooral zichtbaar op instructiemateriaal
 - Woordlezen en instructieteksten

Antwoorden (cont.)

- Het *was* positief dat ...
 - Leesmotivatie verbeterde in de loop van de tijd
 - vooral groep 7
 - Leerlingen gaven aan dat de bijles hen hielp hun leesvaardigheid te verbeteren
 - vooral groep 7
 - Leerlingen in de UIL en de MLM groepen vonden de online bijles “leuk” tot “super leuk”
 - vooral groep 7

Vragen

Kunnen we leerlingen met leesproblemen helpen hun leesvaardigheid te verbeteren via online leesbegeleiding?

Hebben ze expliciete, directe instructie nodig of moeten ze gewoon meer lezen?

Antwoorden: UIL vs MLM

- Onduidelijk
- UIL vs. MLM:
 - UIL beter: maar alleen voor woord lezen
 - Misschien: hardop lezen (instructietekst)?
- Misschien hadden we verschillen tussen UIL en MLM gezien met:
 - Jongere leerlingen?
 - Grotere steekproef?
 - Langere begeleiding?

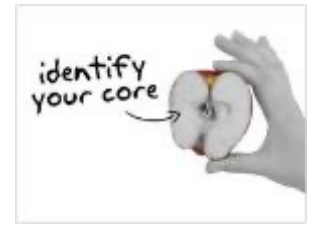
UIL-2

- Participanten: groep 6 & 7
- Controlegroep: geen tutoring
- Grotere steekproef

Hopelijk kunnen we de vragen beantwoorden...

Vragen

Kunnen we leerlingen met leesproblemen helpen hun leesvaardigheid te verbeteren via online leesbegeleiding?

Hebben ze expliciete, directe instructie nodig of moeten ze gewoon meer lezen?

Discussie vragen

- Op welke manier kan de online bijlesinstructie van UIL op scholen worden gebruikt om:
- Kunnen de UIL en RA gebruikt worden om te bepalen:
 - wat werkt voor wie in welke situatie

Thank
You

espinca@fsw.leidenuniv.nl